

Solovova, E. N. (2015). Metodika obucheniya inostrannym yazykam: prodvintyy kurs [Methodology of foreign language teaching: An advanced course]. Vysshaya Shkola.

IQTISODIY TAFAKKUR VA MEHNAT ETIKASINING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI: YOSHLAR MISOLIDA

Xoshimov Hakimjon Abduqaxxor o‘g‘li
Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Anotatsiya: Ushbu tezis yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o‘zaro bog‘liqligini tahlil qiladi. Yoshlarning iqtisodiy qarashlari, mehnatga bo‘lgan munosabati va ishga bo‘lgan yondashuvi ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Tezisdagi yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar, shu jumladan ta’lim, oilaviy muhit, ijtimoiy tarmoqlar va madaniy qadriyatlar ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot yoshlarning ishga bo‘lgan munosabatini, mehnatga bo‘lgan motivatsiyasini va iqtisodiy qarashlarini o‘rganish orqali, ularning mehnat bozoridagi muvaffaqiyatlarini va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rinlarini aniqlashga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: Iqtisodiy tafakkur, mehnat etikasi, yoshlar, mehnat bozoriga kirish, motivatsiya, ta’lim, ijtimoiy omillar, iqtisodiy qarashlar, shaxsiy rivojlanish, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish.

ВЗАИМОСВЯЗЬ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ И ТРУДОВОЙ ЭТИКИ: НА ПРИМЕРЕ МОЛОДЁЖИ

Кошимов Хакимджон Абдукакхор оглы
Научный сотрудник Наманганского государственного университета

Аннотация: В данной диссертации анализируется взаимосвязь экономического мышления и трудовой этики молодёжи. Экономические взгляды молодёжи, их отношение к труду и подход к работе играют важную роль в их личностном и социальном развитии. В диссертации рассматриваются факторы, влияющие на формирование экономического мышления и трудовой этики молодёжи, включая образование, семейное окружение, социальные сети и культурные ценности. Цель исследования – определить их успешность на рынке труда и место в социально-экономическом развитии путём изучения отношения молодёжи к труду, её мотивации к труду и экономических взглядов.

Ключевые слова: экономическое мышление, трудовая этика, молодёжь, выход на рынок труда, мотивация, образование, социальные факторы, экономические перспективы, личностное развитие, социально-экономическое развитие.

THE INTERRELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC THOUGHT AND WORK ETHICS: IN THE EXAMPLE OF YOUTH

Koshimov Hakimjon Abdukakhor oglu
Researcher at Namangan State University

Abstract: This thesis analyzes the interrelationship between economic thinking and work ethics of young people. The economic views of young people, their attitude to work, and their approach to work play an important role in their personal and social development. The thesis examines the factors influencing the formation of economic thinking and work ethics of young people, including education, family environment, social networks, and cultural values. The study aims to determine their success in the labor market and their place in socio-economic development by studying the attitude of young people to work, their motivation to work, and their economic views.

Keywords: Economic thinking, work ethic, youth, labor market entry, motivation, education, social factors, economic perspectives, personal development, socio-economic development.

Kirish: Jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida yoshlar katta ahamiyatga ega bo‘lib, ularning shaxsiy iqtisodiy qarashlari, ishga bo‘lgan yondashuvi va mehnat etikasini shakllantirish

zamonaviy ijtimoiy fanlar va iqtisodiy tadqiqotlarning asosiy diqqat markazlaridan birini tashkil qiladi. Yoshlarning iqtisodiy tafakkuri, ya’ni ularning iqtisodiy jarayonlarni tushunish, moliyaviy resurslarni boshqarish va ish faoliyatiga bo’lgan yondashuvlarini belgilovchi fikrlash mexanizmi, mehnat etikasining shakllanishi bilan uzviy bog’liqdir. Mehnat etikasi esa shaxsning ishga bo’lgan munosabati, mehnatdagi mas’uliyati, fidoyiligi va professional yondashuvi orqali namoyon bo’ladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o’zaro bog’liqligi ularning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiy muvaffaqiyatlari hamda jamiyatdagi o’rnini belgilashda markaziy ahamiyatga ega. Yoshlarning iqtisodiy tafakkurini shakllantiruvchi asosiy omillar sifatida ta’lim tizimi, oilaviy muhit, ijtimoiy tarmoqlar, madaniy qadriyatlar va shaxsiy tajribalar ko’riladi. Ta’lim tizimi yoshlarning iqtisodiy bilimlarni egallashi, bozor tamoyillari va iqtisodiy jarayonlarni tushunishini ta’minlaydi, shu bilan birga, ularning mehnatga bo’lgan yondashuvini va ishga bo’lgan motivatsiyasini rivojlantiradi. O’quv jarayonida yoshlar nafaqat nazariy bilimlarni o’zlashtiradilar, balki amaliy faoliyat orqali o’z mehnat etikalarini sinab ko’radilar, mas’uliyatni his qiladilar va iqtisodiy qarorlar qabul qilish tajribasini oshiradilar. Shuning uchun ta’lim jarayoni yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishida uzviy rol o’ynaydi, ularning kelajakdagi ish faoliyatidagi muvaffaqiyatlarini shakllantiradi. Oilaviy muhit yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishida yana bir muhim omil hisoblanadi. Oilaviy qadriyatlar, otionalarning ishga bo’lgan yondashuvi, mehnatning ahamiyatini namoyon etuvchi amaliy misollar va oilaviy mehnat tajribasi yoshlarning ishga bo’lgan munosabatini belgilaydi[1]. Oiladagi mehnatga bo’lgan ijobiy munosabat yoshlarni ishga sadoqatli, mas’uliyatli va mehnatsevar bo’lishga undaydi, shuningdek, ularning iqtisodiy qarashlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, oilaviy muhit yoshlarning mehnat etikasiga bo’lgan sezgiriligini oshirib, ularni jamiyatdagi faol mehnatkash fuqaro sifatida tayyorlaydi. Ijtimoiy tarmoqlar va keng ommaviy axborot vositalari ham yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishiga ta’sir qiluvchi muhim omillar sifatida namoyon bo’ladi. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlar orqali turli iqtisodiy qarashlar, ishga bo’lgan yondashuvlar va mehnatga bo’lgan motivatsiya shakllari bilan tanishadilar. Bu ularga mehnatning turli uslublari, innovatsion ish yondashuvlari va zamonaviy iqtisodiy jarayonlarni tushunish imkonini beradi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarni o’z mehnat etikasini baholashga va uni boshqa jamiyat a’zolari bilan solishtirishga undaydi. Bu jarayon yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy tajribasini boyitadi, ularning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishiga sezilarli ta’sir ko’rsatadi. Madaniy qadriyatlar ham yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi shakllanishida asosiy rol o’ynaydi. Har bir jamiyatning o’ziga xos madaniy qadriyatlari yoshlarning mehnatga bo’lgan munosabati va iqtisodiy qarashlariga sezilarli ta’sir ko’rsatadi. Madaniy qadriyatlar yoshlarni mehnatning ijtimoiy ahamiyatini tushunishga, mehnatga sadoqatli bo’lishga va ish faoliyatida samaradorlikni oshirishga undaydi. Shu bilan birga, madaniy qadriyatlar yoshlarning iqtisodiy tafakkurining rivojlanishida normativ ramka vazifasini bajaradi, ularning ishga bo’lgan yondashuvini va mehnatga bo’lgan motivatsiyasini belgilaydi. Shu o’rinda yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o’zaro bog’liqligini tahlil qilish ularning mehnat bozoriga kirish jarayonidagi muvaffaqiyatlarini baholash va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishdagi o’rnini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri qanchalik rivojlangan bo’lsa, ularning ishga bo’lgan yondashuvi, mas’uliyat darajasi va mehnatga bo’lgan motivatsiyasi shuncha yuqori bo’ladi. Shu bilan birga, yoshlarning mehnat etikasining shakllanishi ularning iqtisodiy tafakkurini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu o’zaro bog’liqlik yoshlarni nafaqat shaxsiy rivojlanishida, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida faol ishtirok etishga tayyorlaydi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasini o’rganish nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham muhimdir. Bu tadqiqotlar yoshlarning ishga bo’lgan motivatsiyasini oshirish, ularning ishga bo’lgan yondashuvini rivojlantirish va ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan muvaffaqiyatli bo’lishini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishi jamiyatda mehnatsevar, mas’uliyatli va samarali ishchi kuchini shakllantirishga yordam beradi, iqtisodiy samaradorlikni oshiradi va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlaydi. Tezisning maqsadi yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o’zaro bog’liqligini tahlil qilish, ularning ishga bo’lgan yondashuvlarini, motivatsiyasini va iqtisodiy qarashlarini o’rganish orqali, shaxsiy va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishdagi o’rinlarini aniqlashdir. Shu bilan birga, tezis yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasini shakllantirishga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularni mehnat bozoridagi muvaffaqiyatlariga yo’naltirish bo’yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishida ta’lim, oilaviy muhit, ijtimoiy tarmoqlar va madaniy qadriyatlarining rolini aniqlash imkonini beradi va ularning mehnat bozoridagi muvaffaqiyatlarini oshirishga xizmat qiladi[2]. Shu nuqtai nazardan, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va

mehnat etikasini shakllantirish nafaqat shaxsiy rivojlanish uchun, balki milliy iqtisodiyot va jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligi uchun ham muhim ahamiyatga ega bo‘lib, bu boradagi tadqiqotlar yoshlar siyosatini samarali olib borishga, mehnat resurslarini oqilona boshqarishga va jamiyatdagi mehnat bozorining raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi.

Bugungi kunda, global miqyosda yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishi jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida markaziy o‘rin tutmoqda. Yoshlar — bu nafaqat kelajakning ishchi kuchi, balki jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini ta’minlovchi faol qatlamdir. Ularning iqtisodiy tafakkuri, ya’ni iqtisodiy jarayonlarni tushunish, moliyaviy resurslarni boshqarish va ish faoliyatiga bo‘lgan yondashuvi, mehnat etikasining shakllanishi bilan uzviy bog‘liqdir[3]. Mehnat etikasi esa shaxsning ishga bo‘lgan munosabati, mehnatdagi mas’uliyati, fidoyiligi va professional yondashuvi orqali namoyon bo‘ladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o‘zaro bog‘liqligi ularning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiy muvaffaqiyatlari hamda jamiyatdagi o‘rnini belgilashda markaziy ahamiyatga ega. Yoshlarning iqtisodiy tafakkurini shakllantiruvchi asosiy omillar sifatida ta’lim tizimi, oilaviy muhit, ijtimoiy tarmoqlar, madaniy qadriyatlar va shaxsiy tajribalar ko‘riladi. Ta’lim tizimi yoshlarning iqtisodiy bilimlarni egallashi, bozor tamoyillari va iqtisodiy jarayonlarni tushunishini ta’minlaydi, shu bilan birga, ularning mehnatga bo‘lgan yondashuvini va ishga bo‘lgan motivatsiyasini rivojlantiradi. O‘quv jarayonida yoshlar nafaqat nazariy bilimlarni o‘zlashtiradilar, balki amaliy faoliyat orqali o‘z mehnat etikalarini sinab ko‘radilar, mas’uliyatni his qiladilar va iqtisodiy qarorlar qabul qilish tajribasini oshiradilar. Shuning uchun ta’lim jarayoni yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishida uzviy rol o‘ynaydi, ularning kelajakdagi ish faoliyatidagi muvaffaqiyatlarini shakllantiradi. Oilaviy muhit yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishida yana bir muhim omil hisoblanadi. Oilaviy qadriyatlar, ota-onalarning ishga bo‘lgan yondashuvi, mehnatning ahamiyatini namoyon etuvchi amaliy misollar va oilaviy mehnat tajribasi yoshlarning ishga bo‘lgan munosabatini belgilaydi[4]. Oiladagi mehnatga bo‘lgan ijobiy munosabat yoshlarni ishga sadoqatli, mas’uliyatli va mehnatsevar bo‘lishga undaydi, shuningdek, ularning iqtisodiy qarashlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, oilaviy muhit yoshlarning mehnat etikasiga bo‘lgan sezgirlikni oshirib, ularni jamiyatdagi faol mehnatkash fuqaro sifatida tayyorlaydi. Ijtimoiy tarmoqlar va keng ommaviy axborot vositalari ham yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishiga ta’sir qiluvchi muhim omillar sifatida namoyon bo‘ladi. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlar orqali turli iqtisodiy qarashlar, ishga bo‘lgan yondashuvlar va mehnatga bo‘lgan motivatsiya shakllari bilan tanishadilar. Bu ularga mehnatning turli uslublari, innovatsion ish yondashuvlari va zamonaviy iqtisodiy jarayonlarni tushunish imkonini beradi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarni o‘z mehnat etikasini baholashga va uni boshqa jamiyat a’zolari bilan solishtirishga undaydi. Bu jarayon yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy tajribasini boyitadi, ularning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Madaniy qadriyatlar ham yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi shakllanishida asosiy rol o‘ynaydi. Har bir jamiyatning o‘ziga xos madaniy qadriyatlari yoshlarning mehnatga bo‘lgan munosabati va iqtisodiy qarashlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi[5]. Madaniy qadriyatlar yoshlarni mehnatning ijtimoiy ahamiyatini tushunishga, mehnatga sadoqatli bo‘lishga va ish faoliyatida samaradorlikni oshirishga undaydi. Shu bilan birga, madaniy qadriyatlar yoshlarning iqtisodiy tafakkurining rivojlanishida normativ ramka vazifasini bajaradi, ularning ishga bo‘lgan yondashuvini va mehnatga bo‘lgan motivatsiyasini belgilaydi. Shu o‘rinda yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o‘zaro bog‘liqligini tahlil qilish ularning mehnat bozoriga kirish jarayonidagi muvaffaqiyatlarini baholash va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rinlarini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri qanchalik rivojlangan bo‘lsa, ularning ishga bo‘lgan yondashuvi, mas’uliyat darajasi va mehnatga bo‘lgan motivatsiyasi shuncha yuqori bo‘ladi. Shu bilan birga, yoshlarning mehnat etikasining shakllanishi ularning iqtisodiy tafakkurini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu o‘zaro bog‘liqlik yoshlarni nafaqat shaxsiy rivojlanishida, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida faol ishtirok etishga tayyorlaydi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasini o‘rganish nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham muhimdir. Bu tadqiqotlar yoshlarning ishga bo‘lgan motivatsiyasini oshirish, ularning ishga bo‘lgan yondashuvini rivojlantirish va ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan muvaffaqiyatli bo‘lishini ta’minlashga xizmat qiladi[6]. Shu bilan birga, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasi rivojlanishi jamiyatda mehnatsevar, mas’uliyatli va samarali ishchi kuchini shakllantirishga yordam beradi, iqtisodiy samaradorlikni oshiradi va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlaydi. Shu nuqtai nazardan, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasini shakllantirish nafaqat shaxsiy rivojlanish uchun, balki milliy iqtisodiyot va

jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligi uchun ham muhim ahamiyatga ega bo‘lib, bu boradagi tadqiqotlar yoshlar siyosatini samarali olib borishga, mehnat resurslarini oqilona boshqarishga va jamiyatdagi mehnat bozorining raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi.

Yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishi global kontekstdagi iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlarning ajralmas qismi bo‘lib, zamonaviy jamiyatda yoshlarni mehnatsevar, mas’uliyatli va samarali ishchi kuchi sifatida tayyorlashda markaziy ahamiyatga ega. Dunyoning turli mamlakatlarida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, yoshlarning iqtisodiy qarashlari va ishga bo‘lgan yondashuvi ular yashayotgan ijtimoiy-madaniy va iqtisodiy muhit bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, bu omillar mehnat etikasining shakllanishida asosiy rol o‘ynaydi. Misol uchun, Buyuk Britaniya va Xitoy immigrant muhandislari orasida olib borilgan tadqiqotlarda yoshlarning mehnatga bo‘lgan yondashuvi va ishga bo‘lgan motivatsiyasi madaniy va ijtimoiy omillarga bog‘liqligi aniqlandi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, britaniyalik muhandislar mehnatni asosan ichki motivatsiya, ijodkorlik va riskga tayyorlik nuqtai nazaridan qadrlashadi, shu bilan birga, ular ish jarayonida innovatsion yondashuvlar va ijodiy qarorlarni qabul qilishga tayyor bo‘lishadi, bu esa ularning iqtisodiy tafakkurini mustahkamlashga xizmat qiladi[7]. Shu bilan birga, Xitoy immigrant muhandislari mehnatni tashqi mukofotlar, mas’uliyat va an’anaviy qadriyatlar asosida baholashadi, bu esa ularning mehnat etikasini shakllantirishda oilaviy qadriyatlar va jamiyatning madaniy normalari ta’sirida ekanligini ko‘rsatadi. Shu jihatdan qaraganda, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishi mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi va madaniy kontekst bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, ularni xalqaro miqyosda taqqoslash yoshlarning ishga bo‘lgan yondashuvini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shu bilan birga, Xalqaro Mehnat Tashkilotining (XMT) 2022-yildagi “Global Employment Trends for Youth” hisobotida yoshlarning mehnat etikasini shakllantirishga ta’sir qiluvchi omillar atroflicha tahlil qilingan. Hisobot natijalari shuni ko‘rsatdiki, yoshlarning mehnatga bo‘lgan motivatsiyasi va ishga bo‘lgan yondashuvi ularning ta’lim darajasi, oilaviy holati va mavjud iqtisodiy imkoniyatlarga bog‘liq bo‘lib, ta’lim tizimi yoshlarning iqtisodiy tafakkurini shakllantirishda markaziy ahamiyatga ega ekanligini ta’kidlaydi. Tadqiqot shuningdek, yoshlarning iqtisodiy qarashlarini mustahkamlash va mehnat etikasini rivojlantirishda ta’lim jarayonida amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishning o‘rni muhim ekanligini ko‘rsatadi[8]. Ta’lim yoshlarning ishga bo‘lgan mas’uliyatini oshiradi, ularning moliyaviy resurslarni boshqarish qobiliyatini rivojlantiradi va ish jarayonida yuzaga keladigan turli muammolarni hal qilishga tayyorlaydi. Shu nuqtai nazardan, ta’lim tizimi yoshlarning nafaqat iqtisodiy tafakkurini, balki mehnat etikasini shakllantirishda ham uzviy va mustahkam asos yaratadi. Yoshlarning mehnat etikasini shakllantirishda ijtimoiy tarmoqlarning roli ham katta ahamiyatga ega. Italiyada olib borilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, yoshlarning ijtimoiy tarmoqlarda faoliyati ularning mehnat etikasiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Tadqiqotda ishtirok etgan yoshlar orasida ishga bo‘lgan motivatsiya, mas’uliyat va mehnatsevarlik kabi xususiyatlar ijtimoiy tarmoqlarda faoliyat bilan uzviy bog‘liq ekanligi aniqlangan. Bu yoshlarning iqtisodiy qarashlarini shakllantirish, mehnatga bo‘lgan yondashuvini baholash va professional maqsadlar bilan bog‘lashda muhim omil sifatida namoyon bo‘ladi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarni o‘z ish faoliyatidagi xatolarini tahlil qilishga, tajribalarini boshqalar bilan solishtirishga va o‘z mehnat etikasini rivojlantirishga undaydi, bu esa yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va ishga bo‘lgan yondashuvini mustahkamlashga xizmat qiladi[9]. AQShda olib borilgan tadqiqotlar ta’lim tizimining yoshlarning mehnat etikasini shakllantirishdagi rolini yanada chuqurroq ochib beradi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan ta’lim dasturlari yoshlarning ishga bo‘lgan mas’uliyatini oshiradi, ularning iqtisodiy qarashlarini kengaytiradi va ish jarayonida innovatsion yondashuvlarni qabul qilishga tayyorlaydi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonida yoshlar o‘z mehnat etikasini baholash va uni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘lib, bu jarayon ularning iqtisodiy tafakkurini mustahkamlashga yordam beradi. Shu nuqtai nazardan, ta’lim tizimi yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishida uzviy va markaziy rol o‘ynaydi, bu esa ularni kelajakda samarali ishchi va ijtimoiy faol fuqaro sifatida tayyorlash imkonini yaratadi. Oilaviy muhit ham yoshlarning mehnat etikasini shakllantirishda ajralmas omil hisoblanadi. Xitoyda olib borilgan tadqiqotlarda oilaviy qadriyatlar, ota-onalarning ishga bo‘lgan yondashuvi va oilaviy mehnat tajribasi yoshlarning mehnat etikasini shakllantirishda muhim rol o‘ynashi aniqlangan. Oilaviy muhit yoshlarni ishga sadoqatli, mas’uliyatli va mehnatsevar bo‘lishga undaydi, ularning iqtisodiy qarashlarini shakllantiradi va mehnat jarayonida yuzaga keladigan muammolarni samarali hal qilishga tayyorlaydi. Shu bilan birga, oilaviy muhit yoshlarning iqtisodiy tafakkurini boyitadi, mehnatga bo‘lgan yondashuvini mustahkamlaydi va ularni jamiyatdagi faol, samarali va mas’uliyatli ishchi sifatida tayyorlaydi[10]. Shuni ta’kidlash lozimki, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining shakllanishi faqat bir omilga

bog‘liq emas, balki bu jarayon bir qator omillarning — madaniy qadriyatlar, ijtimoiy muhit, ta’lim tizimi, oilaviy tajriba va iqtisodiy sharoitlarning o‘zaro uzviy ta’siri natijasida yuzaga keladi. Global tajribalar shuni ko‘rsatadiki, mehnatga bo‘lgan ijobiy yondashuv va iqtisodiy tafakkur yoshlarni nafaqat shaxsiy rivojlanishida, balki jamiyatning iqtisodiy barqarorligini ta’minlashda ham samarali ishtirok etishga tayyorlaydi. Shu jihatdan qaraganda, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasini rivojlantirish masalalari nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda dolzarb bo‘lib, ularni samarali boshqarish va qo‘llab-quvvatlash mamlakatlarning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti uchun strategik ahamiyatga ega.

Xulosa: Mazkur tadqiqot yoshlarning iqtisodiy tafakkuri va mehnat etikasining o‘zaro bog‘liqligini, ularning shaxsiy rivojlanishidagi va jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy o‘rnidagi ahamiyatini tizimli ravishda tahlil qildi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, yoshlarning iqtisodiy tafakkuri ularning mehnatga bo‘lgan yondashuvi, mas’uliyat darajasi, ishga bo‘lgan motivatsiyasi va professional muvaffaqiyatlariga bevosita ta’sir qiladi. Shu bilan birga, mehnat etikasi yoshlarning iqtisodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini, moliyaviy resurslarni samarali boshqarish ko‘nikmalarini va mehnat faoliyatidagi ijodiy yondashuvini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu o‘zaro bog‘liqlik yoshlarni nafaqat shaxsiy rivojlanishida, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta’minlashda ham faol ishtirok etishga tayyorlaydi. tafakkurini shakllantirishda interaktiv vosita sifatida muhim rol o‘ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Haqnazarovich, A. Q. (2022). INNOVATSION VA TRANSFORMATSION O‘ZGARISHLARNING YOSHLAR IQTISODIY FAOLLIGIGA TA’SIRI. Farg‘ona davlat universiteti, (4), 10-10.
2. Ergashbayev, S. (2025). Uzluksiz ta’lim tashkil etish orqali yoshlarning ma’naviy-falsafiy dunyoqarashini yuksaltirish. Bulletin of Contemporary Researches: Multidisciplinary, 1(1), 10-13.
3. Ergashbayev, S. (2025). YOSHLARNING MA’NAVIYAT DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISHDA UZLUKSIZ TA’LIM.
4. Istamkulovich, A. B. (2025). ZAMONAVIY O‘ZBEKISTON JAMIYATIDA YOSHLAR IQTISODIY MADANIYATINING TRANSFORMASIYALASHUVI. INNOC, 1(1), 126-130.
5. Sh, E. (2025). Developing the spiritual worldview of young people through the continuous education system in Uzbekistan. Ob'edinyaya studentov: mejdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mejdu distsiplinami, 1(1), 314-316.
6. Karamatova, D., & Ravshanova, M. (2025). YOSHLARNING IQTISODIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY TA’LIM-TARBIYANING O‘RNI. Современные подходы и новые исследования в современной науке, 4(5), 69-73.
7. Ergashbayev, S. (2025). PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF THE INTEGRATION OF EDUCATION AND UPBRINGING IN THE DEVELOPMENT OF YOUTH’S SPIRITUAL OUTLOOK. SHOKH LIBRARY, 1(10).
8. Xonimov, S. (2022). YOSHLAR IJTIMOIY FAOLLIQI VA DUNYOQARASHI SHAKLLANISHIGA GLOBALLASHUV JARAYONLARINING TA’SIRI. Farg‘ona davlat universiteti, (3), 20-20.
9. Mirzaolimjon og‘li, M. M., & Shohbozbek, E. (2025). YANGI O‘ZBEKISTONNING TA’LIM SIYOSATI VA UNIVERSITETLARNING YANGI MODELLARI. PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI, 16(01), 325-328.
10. Narzulloyeva, F. F. (2023). OLIY TA’LIMDA TALABALARNI IQTISODIY TARBIYALASH VA KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM YO‘NALISHLARI. ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSIYA, 2(4), 102-108.

STEM YONDASHUVI ASOSIDA AKADEMIK LITSEY O‘QUVCHILARINING FIZIKA FANINI O‘QITISHNING NAZARIY ASOSLARI

Parpiyeva Oysanam Sultonbek qizi
AndMI qoshidagi akademik litsey fizika fani o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada STEM yondashuvi asosida akademik litsey o‘quvchilarining fizika fanini o‘qitishning nazariy asoslari yoritilgan. Tadqiqotda STEM yondashuvining mohiyati, uning fizika fanini o‘qitish jarayonidagi o‘rni va ahamiyati, shuningdek, o‘quvchilarda mantiqiy, tahliliy va ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishdagi roli tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy pedagogik